

MINISTERIE VAN JUSTITIE

20 NOVEMBER 1980. — Ministerieel besluit tot vaststelling van het normaal bedrag van de honoraria der personen opgeroepen in strafzaken wegens hun kunde of hun beroep

De Minister van Justitie,

Gelet op het algemeen reglement op de gerechtskosten in strafzaken vastgesteld bij koninklijk besluit van 28 december 1950, inzonderheid op artikel 1;

Gelet op het voorstel van de Commissie voor de gerechtskosten in strafzaken;

Gelet op het akkoord van de Vice-Eerste Minister en Minister van Begroting, gegeven op 5 mei 1980;

Gelet op het advies van de Raad van State,

Besluit :

HOOFDSTUK I. — *Medische expertises*

A. Onderzoek van lijken

Artikel 1. Er wordt toegekend :

I. voor het uitwendig onderzoek van een fetus of van een lijk : 980 frank;

II. a) voor de lijkschouwing met inbegrip van het uitwendig onderzoek van het lijk uitgevoerd op het ogenblik van de lijkschouwing : 2 548 frank;

b) voor de lijkschouwing voorgeschreven meer dan twee dagen na deze van het overlijden : 3 920 frank.

III. voor het wegnemen en het insluiten in bokalen van één of meerdere anatomische stukken : 588 frank;

IV. voor de voorbereiding en de nauwkeurige dissectie van één of meerdere anatomische stukken : 980 frank;

V. a) voor het afzonderen van bloed, van urine, of andere substantie : 196 frank per aard van afname, zo ze werden verricht in het kader van een lijkschouwing;

b) voor dezelfde afnemingen, verricht op een lijk, maar buiten het kader van de lijkschouwing : 294 frank per aard van afname;

VI. voor de lijkschouwing van een fetus van minder dan zes maanden met inbegrip van het uitwendig onderzoek : 1 400 frank.

Art. 2. Wanneer de deskundige zich ter plaatse begeeft om tot een lijkschouwing over te gaan en deze taak door een omstandigheid onafhankelijk van zijn wil niet kan vervullen, wordt het ereloon op 231 frank vastgesteld.

B. Onderzoeken ter plaatse

Art. 3. Voor een afstapping ter plaatse en beschrijving, deelneming aan opsporingen, onderzoeken en ondervragingen, voor het opzoeken van sporen en vlekken, wordt 490 frank toegekend.

Voor ieder volgend uur wordt artikel één van het algemeen reglement op de gerechtskosten in strafzaken toegepast. De memorie vermeldt de tijd besteed aan de voorgeschreven taken.

C. Onderzoeken van zieken en gewonden

Art. 4. Er wordt toegekend :

I. voor een lichamelijk onderzoek : 490 frank;

II. voor een klinisch onderzoek met summier anamnese : 695 frank;

III. voor een deskundig onderzoek, dat slechts bestaat uit een klinische studie met onderzoek van dossiers : 1 400 frank.

Voor een meer diepgaand onderzoek, bestaande onder meer uit de schatting van de graad van werkongeschiktheid, zal de kostenstaat opgemaakt worden naar geweten, overeenkomstig artikel één van het algemeen reglement op de gerechtskosten in strafzaken.

Art. 5. I. Wanneer de dokter zich voor het verrichten van een opdracht ter plaatse heeft begeven en hij de taak, door een omstandigheid onafhankelijk van zijn wil, niet heeft kunnen vervullen, wordt het ereloon op 231 frank vastgesteld.

MINISTÈRE DE LA JUSTICE

20 NOVEMBRE 1980. — Arrêté ministériel établissant le taux normal des honoraires des personnes requises en raison de leur art ou profession, en matière répressive

Le Ministre de la Justice,

Vu le règlement général sur les frais de justice en matière répressive, établi par l'arrêté royal du 28 décembre 1950, notamment l'article 1er;

Vu la proposition de la Commission des frais de justice en matière répressive;

Vu l'accord du Vice-Premier Ministre et Ministre du Budget, donné le 3 mai 1980;

Vu l'avis du Conseil d'Etat,

Arrête :

CHAPITRE 1er. — *Expertises médicales*

A. Examen des cadavres

Article 1er. Il est alloué :

I. pour l'examen externe d'un fœtus ou d'un cadavre : 980 francs;

II. a) pour l'autopsie d'un cadavre y compris l'examen externe effectué au moment de l'autopsie : 2 548 francs;

b) pour l'autopsie d'un cadavre prescrite plus de deux jours après celui du décès : 3 920 francs.

III. pour le prélèvement et la mise en bocaux d'une ou plusieurs pièces anatomiques : 588 francs;

IV. pour la préparation et la dissection détaillée d'une ou plusieurs pièces anatomiques : 980 francs;

V. a) pour le prélèvement de sang, d'urine ou autres substances : 196 francs par nature de prélèvement, si ceux-ci sont effectués dans le cadre d'une autopsie;

b) pour les mêmes prélèvements effectués sur un cadavre, mais en dehors du cadre de l'autopsie, 294 francs par nature de prélèvement;

VI. pour l'autopsie d'un fœtus de moins de six mois y compris l'examen externe : 1 400 francs.

Art. 2. Lorsque l'expert se rend sur place pour procéder à une autopsie et que, indépendamment de sa volonté, il n'a pu procéder à ce devoir, il lui est alloué 231 francs.

B. Descentes sur les lieux

Art. 3. Il est alloué pour une descente sur les lieux et la description de ceux-ci, l'assistance aux perquisitions, enquêtes et interrogatoires, recherche de traces et de taches : 490 francs.

Pour chacune des heures au-delà de la première, il est fait application de l'article 1er du règlement général sur les frais de justice répressive. Le mémoire indique le temps consacré aux devoirs prescrits.

C. Examens de malades et de blessés

Art. 4. Il est alloué :

I. pour un examen corporel : 490 francs;

II. pour un examen clinique avec anamnèse sommaire : 695 francs;

III. pour une expertise ne comprenant qu'une étude clinique du cas avec examen de dossiers : 1 400 francs.

Pour une expertise plus approfondie, comportant par exemple l'évaluation des taux d'incapacité de travail, le mémoire sera établi en conscience, suivant l'article 1er du règlement général sur les frais de justice en matière répressive.

Art. 5. I. Lorsque le médecin s'est rendu sur place pour procéder à une mission et que, indépendamment de sa volonté, il n'a pu procéder à ce devoir, il lui est alloué 231 francs.

II. Wanneer de dokter zijn opdracht niet heeft kunnen uitvoeren, omdat de te onderzoeken persoon geen gevolg heeft gegeven aan zijn oproeping, wordt 162 frank toegekend.

D. Vaststelling van de staat van dronkenschap

Art. 6. Er wordt toegekend voor een klinisch onderzoek, met of zonder aderpunctie : 440 frank.

E. Laboratoriumonderzoeken

Art. 7. Er wordt toegekend :

I. Voor het afzonderen van bloed op een levend persoon : 203 frank;

II. voor het beschrijvend onderzoek van de overtuigingsstukken andere dan ingewanden : voor het eerste voorwerp : 392 frank, voor ieder der volgende voorwerpen : 98 frank;

III. a) voor bijzondere onderzoeken :

1. voor het histologisch onderzoek met beschrijving der letsels : 1 176 frank;

2. voor de microscopische opsporing van spermatozoïden : 1 176 frank;

3. voor de vaststelling van de aard van vlekken andere dan bloed en spermavlekken : 1 176 frank;

4. voor diverse microscopische onderzoeken die niet onder de vorige rubrieken voorkomen : 1 176 frank.

Indien voor de gevolgtrekkingen verscheidene voorwerpen, monsters of organen aan een gelijksoortig onderzoek moeten onderworpen worden, zijn de honoraria sub 1 tot 4, hierboven, voor het onderzoek van het tweede stuk, 980 frank; van het derde stuk 784 frank, en voor elk volgend stuk, 588 frank.

b) ongeacht het aantal voorwerpen, monsters of organen :

1. voor de aanvullende histo-chemische navorsingen, volgens de aard ervan : 1 176 frank;

2. voor de histologische onderzoeken door bevroering : 1 176 frank;

3. voor het opsporen van vlekken met de Woodlamp of enige andere methode : 588 frank;

4. voor de kwalitatieve navorsing van het koolmonoxyde in het bloed : 1 176 frank.

IV. om te bepalen, door ten minste twee methodes, waaronder een zekerheidsmethode, of vlekken bloedvlekken zijn, voor het eerste voorwerp, ongeacht het aantal vlekken : 1 176 frank;

voor de volgende voorwerpen : 235 frank.

Indien deze verrichtingen tot de vaststelling leiden dat er bloed aanwezig is, worden dezelfde honoraria onder dezelfde voorwaarden toegekend voor de vaststelling, door een serologische methode, van de menselijke of dierlijke aard van dat bloed.

Evenzo, wanneer de vorige methode niet tot afdoende uitslagen heeft geleid en er aanleiding toe is de navorsingen met andere methodes aan te vullen.

V. voor het vaststellen van de bloedgroepen, na de bloedafname op een levend persoon, de controles inbegrepen :

a) voor het opsporen van de groepen van het systeem A, AB, B, O, per monster : 245 frank;

b) voor het opsporen van de rhesusfactor, per monster : 294 frank;

c) voor het opsporen van het geheel der ondergroepen Rh, C, c, D, d, E, e : 588 frank per monster.

Wanneer andere bloedgroepen en factoren worden opgespoord, wordt de staat van honoraria vastgesteld op 441 frank per systeem van groepen en factoren, daaronder begrepen de eventuele onrechtstreekse Coombsreactie;

d) voor het opsporen van de plasmatische en enzymatische groepen, per persoon en per systeem : 882 frank.

VI. voor de nasporing tot uitsluiting van het vaderschap, bestaande uit ten minste de vaststelling van de bloedgroepen A, BO, Rh en de ondergroepen MN en de controles : 1 764 frank per persoon.

Wanneer andere bloedgroepen en factoren worden opgespoord wordt de staat van honoraria vastgesteld op 441 frank, per systeem van groepen en factoren, daaronder begrepen de eventuele onrechtstreekse Coombsreactie.

VII. voor het opsporen van een systeem van groepen of van antigenische factoren in secreties, bedorven bloed of vlekken, door de methode van absorptie van de agglutinines, voor het

II. Lorsque le médecin n'a pas pu procéder à sa mission parce que la personne à examiner ne s'est pas rendue à sa convocation, il lui est alloué 162 francs.

D. Constat de l'état d'ivresse

Art. 6. Il est alloué pour un examen clinique avec ou sans ponction veineuse : 440 francs.

E. Examen de laboratoire

Art. 7. Il est alloué :

I. Pour le prélèvement de sang sur une personne vivante : 203 francs;

II. pour l'examen descriptif des pièces de conviction autres que les viscères : pour le premier objet : 392 francs, pour chacun des objets suivants : 98 francs;

III. a) pour les recherches spéciales :

1. pour l'analyse histologique avec description des lésions : 1 176 francs;

2. pour la recherche microscopique des spermatozoïdes : 1 176 francs;

3. pour la détermination de la nature des taches non constituées par du sang ou du sperme : 1 176 francs;

4. pour ces examens microscopiques divers ne figurant pas dans les rubriques précédentes : 1 176 francs.

Si pour établir les conclusions, plusieurs objets, échantillons ou organes doivent être soumis à un examen de même nature, les honoraires prévus sub 1 à 4 ci-dessus sont fixés pour l'examen de la deuxième pièce à 980 francs, de la troisième pièce à 784 francs, de chacune des suivantes à 588 francs.

b) quel que soit le nombre d'objets, échantillons ou organes :

1. pour les recherches histochimiques complémentaires, par nature de recherche : 1 176 francs;

2. pour les recherches histologiques par congélation : 1 176 francs;

3. pour le repérage de taches à la lumière de Wood ou par toute autre méthode : 588 francs;

4. pour la recherche qualitative de l'oxyde de carbone dans le sang : 1 176 francs.

IV. pour déterminer, par deux méthodes au moins, y compris une méthode de certitude, si des taches sont ou non du sang, pour le premier objet, quel que soit le nombre de taches : 1 176 francs;

pour les autres objets : 235 francs.

Si ces opérations ont fait constater l'existence de sang, il est alloué pour la détermination, par une méthode sérologique, de l'origine humaine ou animale de ce sang, les mêmes honoraires dans les mêmes conditions.

Il en est ainsi également si la méthode précédente n'a pas donné de résultats concluants et s'il y a lieu de compléter les recherches par toute autre méthode.

V. pour la détermination des groupes sanguins, après prélèvement sur personnes vivantes, y compris les contrôles :

a) pour la recherche des groupes du système A, AB, B, O, par échantillon : 245 francs;

b) pour la recherche du facteur rhésus : 294 francs par échantillon;

c) pour la recherche de l'ensemble des sous-groupes Rh, C, c, D, d, E, e : 588 francs par échantillon.

S'il est procédé à la recherche d'autres groupes et facteurs sanguins, l'état d'honoraires est établi à 441 francs par système de groupes et facteurs, y compris l'éventuelle réaction de Coombs;

d) pour la recherche des groupes plasmatiques et enzymatiques par personne et par système : 882 francs.

VI. pour la recherche en exclusion de paternité, comportant au minimum la détermination des groupes et facteurs sanguins des systèmes A, BO, Rh et sous-groupes MN et les contrôles : 1 764 francs par personne.

S'il est procédé à la recherche d'autres groupes et facteurs sanguins, l'état d'honoraires est établi à 441 francs par système de groupes et facteurs, y compris l'éventuelle réaction indirecte de Coombs.

VII. pour la recherche d'un système de groupes ou facteurs antigéniques dans les sécrétions, du sang putréfié ou des taches par la méthode d'absorption des agglutinines, pour le premier

eerste voorwerp, daaronder begrepen de dosering van de gebruikte serums : 2 940 frank, per bijkomend voorwerp : 392 frank.

Wanneer deze methode niet tot afdoende uitslagen heeft geleid en indien er reden bestaat de navorsingen door welkdanige andere controlemethode aan te vullen, zal voor dit bijkomend onderzoek 2 940 frank toegekend worden.

VIII. voor het opsporen van eiwitstof of glucose in urine : 196 frank; voor het eventueel doseren : 196 frank.

IX. voor het opsporen van syfilis door ten minste twee serologische reacties en per ontleed monster : 1 568 frank.

X. a) voor bacteriologische onderzoeken, daaronder begrepen de uitslijpreparaten en cultures, voor het eerste monster : 1 568 frank;

b) voor bacteriologische onderzoeken, inbegrepen inoculaties aan dieren, voor het eerste monster : 2 352 frank.

Indien onderzoeken op verscheidene monsters noodzakelijk zijn, is bovenbedoeld ereloon voor het tweede monster 441 frank, en voor elk der volgende 294 frank.

Deze erelonen omvatten noch de prijs noch het onderhoud van de gebruikte dieren.

De honoraria, voorzien onder IV, V, VI en VII van dit artikel zijn slechts verschuldigd voor zover het verslag de uitgevoerde controleverrichtingen vermeldt.

Behoudens de te rechtvaardigen uitzonderingsgevallen omvatten de erelonen, vastgesteld in dit artikel, de kostprijs van de gebruikte reagentia.

F. Onderzoeken van de geestestoestand

Art. 8. Er wordt toegekend :

I. voor het vaststellen van de geestestoestand in geval van verpleging ten huize, met getuigschrift : 490 frank.

II. voor het vaststellen van de geestestoestand met het oog op de handhaving van de plaatsing in een psychiatrisch instituut, met bestudering van het dossier, het onderzoek naar de erfelijkheid, de medische en sociale antecedenten, het somatisch onderzoek, alsook het grondig neurologisch en geestesonderzoek, met rapport : 3 528 frank.

III. voor het onderzoek van een persoon met studie van het dossier, summier geestesonderzoek en bondig verslag : 1 617 frank.

IV. voor het onderzoek van een persoon met studie van het dossier, het onderzoek naar de erfelijkheid en de sociale en medische antecedenten, het somatisch onderzoek daarin begrepen de grondige neurologische en geestesonderzoeken, het opstellen van een uitvoerig verslag met beschrijving, bespreking en samenvatting van het geval : 4 998 frank.

Wanneer de geneesheer een psychologisch onderzoek heeft verricht met volledige reeks testen : 2 032 frank meer.

V. voor het onderzoek van een persoon door een psycholoog, het onderzoek bestaande uit de bestudering van het dossier, de diverse gepaste onderzoeken en een volledige reeks testen, met opstelling van een uitvoerig verslag, beschrijving en bespreking : 3 635 frank.

VI. voor het nemen en het lezen van een electroencefalogram met verslag : 2 058 frank.

G. Bijzondere onderzoeken

Art. 9. Er wordt toegekend :

I. voor het onderzoek, op bevel van onderzoek aan het lichaam : 588 frank.

II. voor de studie van röntgenfoto's : 245 frank per geröntgende persoon.

H. Algemene bepaling

Art. 10. Alle prestaties die niet in onderhavig hoofdstuk zijn voorzien, worden vergoed overeenkomstig de nomenclatuur van de geneeskundige, verstrekkingen inzake verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering. De deskundige zal op zijn kostenstaat het nummer van de nomenclatuur, dat overeenstemt met de verrichte prestatie vermelden.

objet, y compris le dosage des sérums utilisés : 2 940 francs; par objet supplémentaire : 392 francs.

Si cette méthode n'a pas donné des résultats concluants et s'il y a lieu de compléter les recherches par toute autre méthode de contrôle, il sera alloué pour ce complément de recherche 2 940 francs.

VIII. pour la recherche de l'albumine ou du glucose dans les urines : 196 francs; pour le dosage éventuel : 196 francs.

IX. pour la recherche de la syphilis par deux réactions sérologiques au moins et par échantillon analysé : 1 568 francs;

X. a) pour des recherches bactériologiques, y compris frottis et cultures, pour le premier échantillon : 1 568 francs;

b) pour des recherches bactériologiques comportant en plus des inoculations à des animaux, pour le premier échantillon : 2 352 francs.

Si les recherches doivent porter sur plusieurs échantillons, les honoraires prévus ci-dessus sont fixés, pour le deuxième échantillon à 441 francs et, pour chacun des suivants, à 294 francs.

Les honoraires ne comprennent ni le coût ni l'entretien des animaux utilisés.

Les honoraires prévus aux IV, V, VI et VII de cet article ne sont dus que pour autant que le rapport mentionne les opérations de contrôle effectuées.

Hormis les cas exceptionnels, à justifier, les honoraires fixés au présent article comprennent le coût des réactifs utilisés.

F. Examens mentaux

Art. 8. Il est alloué :

I. pour le constat de l'état mental en cas de séquestration à domicile, avec certificat : 490 francs.

II. pour le constat de l'état mental en vue du maintien de la collocation, avec examen du dossier, enquête sur l'hérédité et les antécédents médicaux et sociaux, l'examen somatique, l'examen neurologique et mental approfondi, avec rapport : 3 528 francs.

III. pour l'examen d'une personne comprenant l'étude du dossier, l'examen mental sommaire et un rapport succinct : 1 617 francs.

IV. pour l'examen d'une personne, comprenant l'étude du dossier, l'enquête sur l'hérédité et les antécédents sociaux et médicaux, l'examen somatique y compris l'examen neurologique et mental approfondi, la rédaction d'un rapport détaillé avec description, discussion et résumé du cas : 4 998 francs.

Si le médecin a procédé à un examen psychologique avec batterie complète de tests : 2 032 francs ou plus.

V. pour l'examen d'une personne par un psychologue, cet examen comprenant l'étude du dossier, les divers examens adéquats et une batterie complète de tests, avec rédaction d'un rapport détaillé, description et discussion : 3 635 francs.

VI. pour la prise et la lecture d'un électroencéphalogramme avec rapport : 2 058 francs.

G. Examens spéciaux

Art. 9. Il est alloué :

I. pour un examen sur ordonnance d'exploration corporelle : 588 francs.

II. pour l'étude de radiographies : 245 francs par personne radiographiée.

Et. Disposition générale

Art. 10. Toutes les prestations non prévues au présent chapitre seront honorées suivant la nomenclature des prestations de santé en matière d'assurance obligatoire contre la maladie et l'invalidité. L'expert indiquera dans son mémoire le numéro de la nomenclature correspondant à la prestation effectuée.

HOOFDSTUK II. — Toxicologische expertises

Art. 11. Behalve in uitzonderlijke gevallen die moeten worden gerechtvaardigd, omvatten de honoraria alle kosten van om het even welke aard, onder meer reagentia, de foto's, de bibliografische opzoekingen, het materieel en het opstellen en tippen van het verslag. De reiskosten mogen worden bijgerekend.

De vastgestelde schaal, is die welke gewoonlijk moet worden toegepast, behalve wanneer de deskundige gewag maakt van in de uitoefening van zijn taak ondervonden bijzondere moeilijkheden, die hogere honoraria rechtvaardigen.

Met de term « organische stoffen » die in algemene zin moeten worden uitgelegd, worden eigenlijk bedoeld ingewanden, eetwaren en, over het algemeen, de aanwezigheid van een grote hoeveelheid organische stoffen.

Art. 12. Er wordt toegekend :

I. voor het beschrijvend onderzoek van de in een opdracht vermelde overtuigingsstukken, voor het eerste stuk : 392 frank, voor ieder der volgende stukken 98 frank.

II. voor de voorbereiding van de organische stoffen met het oog op verdere bewerkingen : 784 frank.

III. voor de mineralisatie van de organische stoffen : 1 666 frank.

IV. voor de behandeling van de organische stoffen om er de gedeelten van af te zonderen die organisch vergift zouden kunnen bevatten en om dit laatste te identificeren : 2 156 frank.

V. a) voor het opsporen van een bepaald vluchtig vergift in de organische stoffen : 2 156 frank;

b) voor de algemene opsporing van de vluchtige vergiften in de organische stoffen : 5 488 frank.

VI. a) voor het opsporen van een bepaald mineraal vergift : 2 156 frank;

b) voor de algemene opsporing van de minerale vergiften : 5 488 frank.

VII. a) voor het opsporen van een bepaald organisch vergift : 2 156 frank;

b) voor de algemene opsporing van organische vergiften : 13 230 frank.

VIII. voor het doseren van een door de deskundige bepaald of geïdentificeerd mineraal of organisch vergift : 1 666 frank.

IX. voor het kwalitatief opsporen van het koolmonoxyde in het bloed : 1 176 frank.

X. voor het doseren van het koolmonoxyde in het bloed : 3 332 frank.

XI. a) voor het bepalen van het alcoholgehalte in een bloedstaal, inbegrepen het onderzoek van het dossier en het berekenen van de alcoholemie op het ogenblik van de feiten : 1 050 frank;

b) in bedorven bloed : 2 352 frank.

Art. 13. Voor de in het vorig artikel niet vermelde bijzondere ontledingen of opsporingen worden de honoraria vastgesteld overeenkomstig artikel één van het algemeen reglement op de gerechtskosten in strafzaken.

Art. 14. Wanneer, ter uitvoering van één enkele opdracht, bij het onderzoek van de ingewanden of van de stoffen verspreid in de ingewanden van éénzelfde lijk de onder de artikelen 12 en 13 bedoelde behandelingen, voor verschillende stalen of voor onderscheidene proefmonsters van hetzelfde staal, worden herhaald, stemmen de honoraria voor de tweede, de derde, de vierde en de vijfde en daaropvolgende behandelingen overeen met die voor de eerste, respectievelijk verminderd met 15, 30, 50 en 75 percent.

Art. 15. In geval van samenwerking van deskundigen-toxicologen worden de door ieder van hen geleverde prestaties overeenkomstig bovenstaande cijfers vergoed. Hieraan moet echter, per deskundige, een vast bedrag van 2 156 frank worden toegevoegd voor het gemeenschappelijk nazien van de uitslagen en het opmaken van het verslag.

HOOFDSTUK III. — Ballistische expertises

Art. 16. Er wordt toegekend :

I. voor het volledig onderzoek van een wapen, daaronder begrepen het uiteennemen, schoonmaken, weder ineenzetten, meten, het opnemen van kruistresten en het nagaan van de werking : 686 frank.

7

CHAPITRE II. — Expertises toxicologiques

Art. 11. Sauf dans les cas exceptionnels à justifier, les honoraires comprennent tous les frais généralement quelconques, notamment les réactifs, les photographies, les recherches bibliographiques, le matériel, la rédaction et la dactylographie du rapport. Les frais de déplacement peuvent être ajoutés.

Le barème fixé est celui qui doit être généralement appliqué, sauf si l'expert fait état de difficultés particulières, dans l'exécution de la mission, qui justifient des honoraires plus élevés.

Le terme « matières organiques » doit être compris d'une manière générale et désigne, en fait, des viscères, des denrées alimentaires, et, en général, la présence d'une matière organique abondante.

Art. 12. Il est alloué :

I. pour l'examen descriptif des pièces de conviction mentionnées dans un réquisitoire, pour le premier objet : 392 francs, pour chacun des objets suivants 98 francs.

II. pour la préparation des matières organiques pour permettre les opérations ultérieures : 784 francs.

III. pour la minéralisation des matières organiques : 1 666 francs.

IV. pour le traitement des matières organiques pour en isoler les fractions pouvant contenir les toxiques organiques en vue de l'identification : 2 156 francs.

V. a) pour la recherche d'un poison volatil déterminé dans les matières organiques : 2 156 francs;

b) pour la recherche générale des poisons volatils dans les matières organiques : 5 488 francs.

VI. a) pour la recherche d'un toxique minéral déterminé : 2 156 francs;

b) pour la recherche générale des toxiques minéraux : 5 488 francs.

VII. a) pour la recherche d'un toxique organique déterminé : 2 156 francs;

b) pour la recherche générale de toxiques organiques : 13 230 francs.

VIII. pour le dosage d'un toxique minéral ou organique déterminé ou identifié par l'expert : 1 666 francs.

IX. pour la recherche qualitative de l'oxyde de carbone dans le sang : 1 176 francs.

X. pour le dosage de l'oxyde de carbone dans le sang : 3 332 francs.

XI. a) pour le dosage d'alcool dans un échantillon de sang, y compris l'étude du dossier et la détermination de l'alcoolémie au moment des faits : 1 050 francs;

b) s'il s'agit de sang putréfié : 2 352 francs.

Art. 13. Pour des analyses ou des recherches spéciales non mentionnées à l'article précédent, les honoraires sont établis conformément à l'article 1er du règlement général sur les frais de justice en matière répressive.

Art. 14. Lorsqu'un même réquisitoire comporte la répétition des prestations indiquées aux articles 12 et 13, soit dans des scellés différents soit dans divers prélèvements d'un même scellé, pour l'examen de viscères d'un même cadavre ou des matières qu'ils contiennent, les honoraires de 2e, 3e, 4e et 5e opérations et suivantes seront ceux de la première diminués respectivement de 15, 30, 50 et 75 pour cent.

Art. 15. En cas de collaboration d'experts toxicologues, les honoraires ci-dessus s'appliquent aux prestations effectuées par chacun des experts requis. Il y aura toutefois lieu, dans ce cas, d'y ajouter une somme forfaitaire de 2 156 francs par expert pour la vérification en commun des résultats et l'élaboration du rapport.

CHAPITRE III. — Expertises balistiques

Art. 16. Il est alloué :

I. pour l'examen complet d'une arme comprenant le démontage, le nettoyage, le remontage, la mensuration, le prélèvement des résidus de poudre et la vérification du fonctionnement : 686 francs.

II. voor het onderzoek van bij wapens behorende munitie, daaronder begrepen het meten : 392 frank voor de munitie behorende bij het eerste wapen en 196 frank voor de munitie behorende bij ieder der andere wapens.

III. voor het onderzoek van afgeschoten projectielen, daaronder begrepen het meten en alle identificeringsopsporingen : 588 frank voor het eerste projectiel en 255 frank voor ieder der volgende.

IV. voor het onderzoek van afgeschoten hulzen, daaronder begrepen het meten en alle identificeringsopsporingen : 137 frank voor de eerste huls en 59 frank voor ieder der volgende.

V. voor het onderzoek van hulzen en/of projectielen met het oog op het identificeren van het merk en het type van de wapens die ze afgevuurd hebben, deze wapens niet aanwezig zijnde, daaronder begrepen het schieten om vergelijkingshulzen en projectielen te bekomen en de microfotografie ervan : 1 176 tot 2 156 frank.

VI. voor de studie en het bepalen van de kogelbanen, daaronder begrepen het meten en het opmaken van een beschrijvende tekening : 343 tot 1 568 frank.

VII. voor het onderzoek van kledingsstukken, daaronder begrepen macro- en microscopisch onderzoek, de opgave van de sporen der projectielen, van de verbranding en van de buskruitweerslag : 392 frank voor het eerste kledingsstuk en 137 frank voor ieder volgend kledingsstuk.

VIII. voor de bepaling van de kracht van een wapen, schietproefnemingen voor wat de juistheid betreft, de opname van de schoten en het leveren van de munitie : 784 frank per type van wapen.

IX. voor het bepalen van de afstand van waarop geschoten werd :

- a) met een patroon met één projectiel : 686 frank;
- b) met een patroon met menigvuldige projectielen : 980 frank;
- c) per bijkomende afstand voor het schieten met één kogel 196 frank en voor het schieten met hagel 294 frank.

HOOFDSTUK IV

Bijzondere bewerkingen van micrographie betreffende wapens en munitie

Art. 17. Er wordt toegekend :

I. voor het schieten om vergelijkingsmunitie te bekomen, per wapen : 392 frank.

II. voor het micrografisch onderzoek, daaronder begrepen het voorafgaand microscopisch onderzoek, het opsporen van de kenmerken en de proef van scherpstelling :

- a) 980 frank voor het micrografisch onderzoek van ieder projectiel;
- b) 882 frank voor het eerste micrografisch onderzoek van hulzen van éénzelfde kaliber en 441 frank voor de volgende hulzen.

III. voor het identificeren door bedekking : 490 frank per identificatiereeks.

IV. voor het identificeren door aftekening : 588 frank per identificatiereeks.

V. voor het identificeren door ontwikkeling : 118 frank per bruikbaar blad.

Art. 18. De bijkomende kosten worden afzonderlijk geregeld.

HOOFDSTUK V

Zekere bewerkingen inzake criminalistiek

Art. 19. Er wordt toegekend :

I. voor het opsporen van afdrukken ter plaatse : 392 frank per vordering.

II. voor het nemen van vinger-, palm- of andere afdrukken op een lijk : 441 frank.

III. voor het nemen van dezelfde afdrukken meer dan drie dagen na de dag van het overlijden : 588 frank.

IV. voor het nemen van dezelfde afdrukken na herstel van de vingertoppen : dezelfde bedragen verhoogd met 441 frank.

II. pour l'examen des munitions se rapportant à des armes, y compris la mensuration : 392 francs pour les munitions se rapportant à la première arme et 196 francs pour les munitions se rapportant à chacune des autres armes.

III. pour l'examen de projectiles tirés, y compris la mensuration et les recherches d'identification de toute nature : 588 francs pour le premier projectile et 255 francs pour chacun des suivants.

IV. pour l'examen de douilles tirées, y compris la mensuration et les recherches d'identification : 137 francs pour la première et 59 francs pour chacune des suivantes.

V. pour l'examen de douilles et/ou de projectiles en vue d'identifier la marque et le type d'armes qui ont tiré, lorsque ces armes ne sont pas produites, y compris les tirs pour l'obtention de douilles ou projectiles de comparaison et la micrographie de ceux-ci : 1 176 à 2 156 francs.

VI. pour l'étude et le relevé des trajectoires, comprenant les mensurations et l'établissement de l'épure descriptive : 343 à 1 568 francs.

VII. pour l'examen des vêtements, y compris l'examen macroscopique et microscopique, le relevé des traces de projectiles, des brûlures et les inscriptions de poudre : 392 francs pour le premier vêtement et 137 francs pour chaque vêtement suivant.

VIII. pour la détermination de la puissance d'une arme, les expériences de tir pour la justesse, le relevé des coups et la fourniture des munitions : 784 francs par type d'arme.

IX. pour la détermination d'une distance de tir :

- a) pour un tir de cartouche à balle : 686 francs;
- b) pour un tir de cartouche à projectiles multiples : 980 francs;
- c) par distance supplémentaire pour un tir à balle : 196 francs, et pour un tir à plombs : 294 francs.

CHAPITRE IV

Travaux spéciaux de micrographie concernant les armes et les munitions

Art. 17. Il est alloué :

I. pour des tirs en vue de l'obtention de munitions de comparaison, par arme : 392 francs.

II. pour les examens micrographiques, comprenant l'examen microscopique préalable, le repérage des caractéristiques et la mise au point d'essai :

- a) 980 francs pour l'examen micrographique de chaque projectile;
- b) 882 francs pour le premier examen micrographique de douilles d'un même calibre et 441 francs pour les douilles suivantes.

III. pour l'identification par superposition : 490 francs par série d'identifications.

IV. pour l'identification par traçage : 588 francs par série d'identifications.

V. pour l'identification par développement : 118 francs par étain.

Art. 18. Les frais accessoires sont établis séparément.

CHAPITRE V

Certains travaux de police scientifique

Art. 19. Il est alloué :

I. pour la recherche d'empreintes sur place : 392 francs par réquisitoire.

II. pour la prise d'empreintes digitales palmaires ou autres sur un cadavre : 441 francs.

III. pour les mêmes prises d'empreintes plus de trois jours après celui du décès : 588 francs.

IV. pour les mêmes prises d'empreintes en cas de régénération des pulpes digitales : les mêmes sommes augmentées de 441 francs.

V. voor het vergelijken van de opgenomen afdrukken met de vingerafdrukken van personen met name aangeduid in de vordering :

- a) voor ieder der eerste vergelijkingen : 294 frank;
- b) voor ieder der volgende acht : 157 frank;
- c) voor ieder der volgende, de vijftigste inbegrepen : 49 frank;
- d) voor ieder der volgende, vanaf de eenenvijftigste : 20 frank.

VI. voor het opsporen der kenmerken, tractering en nummering met inkt op de vergrotingen : 588 frank per identificering.

VII. voor het afgietsel van een voetspoor en de ontleding : 294 frank en 118 frank per bijkomend afgietsel.

VIII. voor het vergelijken van een afgietsel, tekening of foto van een voetspoor met voeten, schoenen, kousen of sokken, met inbegrip van de beschrijving ervan : 314 frank voor ieder der eerste drie vergelijkingen en 118 frank voor ieder der volgende.

IX. voor het nemen van een afdruk van een spoor van braak met een tweede afgietsel : 294 frank.

X. voor het vergelijken van een afdruk van een spoor van braak met werktuigen : 294 frank voor de vergelijking met ieder der eerste drie werktuigen en 118 frank voor de vergelijking met elk der volgende.

Art. 20. De fotografieën worden geleverd op vordering. Een enkele vergoeding van 378 frank wordt toegekend per microfotografie, met daarenboven een enige vergoeding van 378 frank voor het aan gang zetten, ongeacht het aantal deskundigen.

HOOFDSTUK VI

Expertises van verschillende aard

Art. 21. De honoraria van de scheikundigen, deskundigen in eetwaren, worden vastgesteld overeenkomstig het tarief dat, in toepassing van het ministerieel besluit van 13 december 1974 op de vervalsing van levensmiddelen, vastgelegd is. Deze honoraria omvatten alle kosten van uitvoering der ontleding, als ook die van de ter zake noodzakelijke benodigdheden.

Art. 22. Er wordt aan de veeartsen toegekend :

- I. voor een onderzoek : 294 frank.
- II. voor een lijkopening : 882 frank.
- III. voor het afzonderen van organen, ingewanden en projectielen : 490 frank.

HOOFDSTUK VII. — *Algemene bepalingen*

Art. 23. Aan de deskundige wordt dubbel honorarium toegekend voor de werkzaamheden noodzakelijk te verrichten tussen 20 uur en 8 uur, of vanaf zaterdag 12 uur tot maandag 8 uur of op een wettelijke feestdag.

In ieder geval moet die verplichting in de vordering worden gesteld.

Art. 24. Behoudens de voorziene uitzonderingen, dekken de in dit besluit vastgestelde honoraria alle werkzaamheden en kosten van de deskundigen, namelijk het verslag en het loon van de helpers.

HOOFDSTUK VIII. — *Slotbepalingen*

Art. 25. Het ministerieel besluit van 17 mei 1968 tot vaststelling van het normaal bedrag van de honoraria der personen opgeroepen in strafzaken wegens hun kunde of hun beroep, gewijzigd bij de ministeriële besluiten van 2 maart 1971 en 3 mei 1976, is opgeheven.

Art. 26. Dit besluit treedt in werking de eerste dag van de maand die volgt op die waarin het in het *Belgisch Staatsblad* is bekendgemaakt.

Brussel, 20 november 1980.

V. pour comparaison des empreintes relevées avec les fiches papillaires des personnes nommément désignées dans le réquisitoire :

- a) pour chacune des premières comparaisons : 294 francs;
- b) pour chacune des huit suivantes : 157 francs;
- c) pour chacune des suivantes jusqu'à la cinquantième inclusivement : 49 francs;
- d) pour chacune des suivantes, à partir de la cinquante et unième : 20 francs.

VI. pour le repérage, le traçage et le numérotage à l'encre, sur les agrandissements : 588 francs par identification.

VII. pour le moulage d'une empreinte de pas et l'analyse : 294 francs et 118 francs par moulage supplémentaire.

VIII. pour la comparaison d'une empreinte de pied moulée, dessinée ou photographiée, avec des pieds, chaussures, bas ou chaussettes, y compris la description de ceux-ci : 314 francs pour chacune des trois premières comparaisons et 118 francs pour chacune des suivantes.

IX. pour la prise des empreintes d'effraction avec surmoulage : 294 francs.

X. pour la comparaison d'une empreinte d'effraction avec des outils : 294 francs pour la comparaison avec chacun des trois premiers outils et 118 francs pour la comparaison avec chacun des suivants.

Art. 20. Les photographies sont fournies sur réquisitoire. Il est alloué une indemnité unique de 378 francs par microphotographie, plus une indemnité unique de 378 francs de mise en train, quel que soit le nombre d'experts.

CHAPITRE VI

Expertises en matières diverses

Art. 21. Les honoraires des chimistes, experts en denrées alimentaires, sont fixés conformément au tarif établi en application de l'arrêté ministériel du 13 décembre 1974 relatif à la falsification des denrées alimentaires. Ces honoraires comprennent tous les frais d'exécution des analyses, ainsi que ceux des fournitures nécessaires à celles-ci.

Art. 22. Il est alloué aux vétérinaires :

- I. pour une visite : 294 francs.
- II. pour une ouverture de cadavre : 882 francs.
- III. pour tout prélèvement d'organes, de viscères et de projectiles : 490 francs.

CHAPITRE VII. — *Dispositions générales*

Art. 23. Il est alloué à l'expert des honoraires doubles, pour les devoirs obligatoirement effectués entre 20 et 8 heures, ou du samedi 12 heures au lundi à 8 heures ou encore un jour férié légal.

Dans chaque cas le réquisitoire doit indiquer cette obligation.

Art. 24. Sauf les exceptions prévues, les honoraires fixés par le présent arrêté couvrent tous les travaux et frais des experts, notamment le rapport et le salaire des aides.

CHAPITRE VIII. — *Dispositions finales*

Art. 25. L'arrêté ministériel du 17 mai 1968 établissant le taux normal des honoraires des personnes requises en raison de leur art ou profession, en matière répressive, modifié par les arrêtés ministériels des 2 mars 1971 et 3 mai 1976, est abrogé.

Art. 26. Le présent arrêté entre en vigueur le premier jour du mois qui suit celui au cours duquel il aura été publié au *Moniteur belge*.

Bruxelles, le 20 novembre 1980.

Ph. MOUREAUX.